

Opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew dwar “L-industriji kreattivi u kulturali – ass Ewropew fil-kompetizzjoni globali”

(opinjoni fuq inizjattiva proprja)

(2016/C 013/13)

Relatur: is-Sinjura Emmanuelle BUTAUD-STUBBS

Korelatur: is-Sur Nicola KONSTANTINOU

Nhar it-22 ta' Jannar 2015, il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew iddeċieda, b'konformità mal-Artikolu 29(2) tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu, li jhejji opinjoni fuq inizjattiva proprja dwar:

“L-industriji kreattivi u kulturali – ass Ewropew fil-kompetizzjoni globali”

(opinjoni fuq inizjattiva proprja)

Il-Kummissjoni Konsultattiva dwar il-Bidliet Industrijali (CCMI), inkarigata sabiex tipprepara l-hidma tal-Kumitat dwar is-sugġett, adottat l-Opinjoni tagħha nhar il-15 ta' Lulju 2015.

Matul il-510 sessjoni plenarja tiegħu li saret fis-16 u s-17 ta' Settembru 2015 (seduta tas-16 ta' Settembru), il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew adotta din l-Opinjoni b'215-il vot favur, l-ebda vot kontra u 2 astensjonijiet.

1. Konkluzjonijiet u rakkomandazzjonijiet

1.1. Minhabba l-importanza tal-industriji kulturali u kreattivi (IKK) fl-Unjoni Ewropea, il-KESE jitlob lill-Kummissjoni Ewropea tfassal strateġija multiannwali għall-iżvilupp ta' dawn l-industriji.

1.2. Il-KESE jemmen li dawn l-industriji, li jikkontribwixxu għall-influenza internazzjonali tal-Unjoni Ewropea, għandhom jiġu integrati fid-diskussjonijiet attwali tal-Kummissjoni Ewropea dwar komunikazzjoni mistennija fil-harifa tal-2015, dwar politika kummerċjali ġdida.

1.3. Minhabba l-evoluzzjoni tas-suq tax-xogħol f'ċerti Stati Membri, hija neċessarja kunsiderazzjoni aktar adattata għall-bżonnijiet tal-haddiema atipici fir-rigward tal-kundizzjonijiet tax-xogħol, u tas-sahha u s-sigurtà. Il-KESE huwa favur negozjar kollettiv iktar intensiv fis-settur tal-midja u l-kultura, partikolarment fil-qafas tat-tradizzjonijiet nazzjonali.

1.4. Ghadd ta' kwistjonijiet oħra għandhom jinghataw attenzjoni partikolari: l-adattament għall-htigijiet godda tas-suq, ir-rinfurzar tal-mobilità tax-xogħol tas-settur, l-ghodod u l-politiki tat-tahriġ u l-edukazzjoni, kif ukoll l-iżvilupp tal-finanzjament partecipattiv (pjattaformi ta' finanzjament kollettiv).

1.5. Il-promozzjoni tal-valuri tal-UE: ir-rispett għad-dinjità tal-bniedem, il-libertà, id-demokrazija, l-ugwaljanza, il-protezzjoni tal-minoranzi, eċċ., għandu jiġi attribwit parzjalment għall-persuni “kreattivi”, kapaċi jattiraw udjenza żagħżuġha permezz tal-apps, il-filmati, il-logħob, il-komiks, eċċ..

1.6. Għal dawk l-industriji li mhux kollha jstgħu “jiġbru” l-valur, il-kwistjoni tal-valutazzjoni finanzjarja tal-assi intanġibbli tagħhom – il-portafoll tal-klijenti, il-fama u r-reputazzjoni, il-marki kummerċjali, il-kompetenzi – li huma sostenibbli, u sorsi ta' profitti futuri, hija essenzjali.

2. Introduzzjoni

2.1. Il-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew ilu jappoġġa l-iżvilupp tal-industriji kulturali u kreattivi (IKK) għal aktar minn 11-il sena. Sew qabel ma l-Kummissjoni Ewropea fasslet il-Komunikazzjoni tagħha “Il-promozzjoni tas-setturi kulturali u kreattivi għal tkabbir u l-impjiegi fl-Unjoni Ewropea” fl-2012 ⁽¹⁾, ġew adottati diversi opinjonijiet bejn l-2004 u l-2014 ⁽²⁾.

2.2. L-industriji kulturali u kreattivi jinsabu f'pożizzjoni strateġika fi hdan is-soċjetà Ewropea li tippermettilhom jippromwovu tkabbir intelliġenti, sostenibbli u inkluziv (“l-Istrateġija Ewropa 2020”), billi ġie ppruvat ⁽³⁾ li wahda mill-karatteristiċi tal-IKK hija l-abbiltà tagħhom li jinnovaw, li hija iktar intensa milli f'setturi ekonomiċi oħra.

2.3. Għandu jiġi enfazzzjat ukoll ir-rwol speċjali tal-IKK fis-soċjetà Ewropea fil-promozzjoni tal-pluraliżmu u d-diversità kulturali kif ukoll l-identità Ewropea ⁽⁴⁾.

2.4. F'Jannar 2015, il-Bureau tal-KESE ddecieda li japprova t-fassil ta' opinjoni fuq inizjattiva proprja ġdida dwar l-IKK peress li jirrappreżentaw ass Ewropew li għandu jintuża fil-kompetizzjoni globali. Fil-fatt, l-Istati Uniti, il-Kanada u l-Korea, pereżempju, ifasslu strateġiji effettivi ta' “soft power” biex ixerrdu l-kultura u l-istil ta' hajja tagħhom biex jappoġġjaw l-iżvilupp ekonomiku tal-intrapriżi tad-disinn, il-produzzjoni u d-distribuzzjoni ta' prodotti u servizzi b'kontenut kulturali.

2.5. Liema huma r-raġunijiet ewlenin li jispjegaw għalfejn il-KESE għal darb'ohra qed jindirizza l-iżvilupp ta' dawn l-industriji?

2.5.1. L-ewwel nett, il-piż tagħhom fl-ekonomija Ewropea huwa dejjem aktar sinifikanti. Minhabba d-definizzjonijiet differenti eżistenti u l-ahhar statistiċi disponibbli, l-IKK jikkostitwixxu wiehed mill-aktar setturi dinamici tal-ekonomija Ewropea. L-istudju tal-konsulent TERA, li jkopri l-perjodu 2008-2011 ⁽⁵⁾, jindika li l-kontribut għall-PDG Ewropew ta' din it-tip ta' industrija jinsab bejn 4,4 % (għall-industriji kreattivi puri biss jew “core industries”) u 6,8 % (jekk jiżjeddu dawk dipendenti hafna fuq l-industriji kreattivi puri jew “non-core industries”). Il-kontribut tagħhom għall-impjiegi jirrappreżenta rispettivament 8,3 miljun impjieg, jiġifieri 3,8 % tal-popolazzjoni attiva totali tal-UE għall-industriji kreattivi puri (“core industries”) u 14-il miljun impjieg biż-żieda tal-industriji kollha dipendenti hafna (“non-core industries”), jiġifieri 6,5 % tal-popolazzjoni attiva tal-UE. Dan ifisser li huwa t-tielet impjegatur fl-UE wara l-kostruzzjoni u x-xorb.

2.5.2. Il-firxa tad-dejn pubbliku wasslet lill-gvernijiet u lill-awtoritajiet biex inaqqsu l-ammont ta' sussidji mogħtija lill-assoċjazzjonijiet kulturali u muzikali, lit-teatri, lis-swali taċ-ċinema u l-arthouse, lill-orkestri. Il-midja tal-massa bħar-radju u t-televiżjoni bil-finanzjament pubbliku huma xi kultant f'diffikultà, bħalma huma l-gazzetti, li għaddejjin minn kriżi ekonomika minhabba r-rivoluzzjoni digitali.

2.5.3. In-negożjati tat-TTIP nfethu f'Ġunju 2013 u diġà saru 9 ċikli ta' negożjati. L-eċċezzjoni kulturali ġiet rikonoxxuta mill-bidu u l-KESE jappoġġa l-pożizzjoni tal-Parlament Ewropew fir-Riżoluzzjoni tiegħu tat-23 ta' Mejju 2013 dwar in-negożjati għal ftehim rigward il-kummerċ u l-investment bejn l-UE u l-Istati Uniti ⁽⁶⁾, fejn talab li “l-eskluzjoni tas-servizzi kulturali u awdjovizivi, inkluzi dawk provduti online, tiġi ddikjarata b'mod ċar fil-mandat ta' negożjar”.

2.5.4. Il-programm “Ewropa Kreattiva”, li dwaru l-Kumitat diġà esprima l-opinjoni tiegħu ⁽⁷⁾, għadu kif dahal fis-sehh u ġie allokat baġit ta' EUR 1,46 biljun għall-perjodu 2014-2020.

3. Kummenti generali

3.1. Mistoqsijiet dwar l-iżvilupp ekonomiku tas-settur

3.1.1. Diversi setturi simbolici tal-kultura u l-kreattività Ewropea ddgħajfu minhabba l-kriżi:

— il-kunċerti u l-orkestri tal-muzika klassika u folkloristika,

⁽¹⁾ COM(2012) 537 u d-dokumenti ta' hidma relatati dwar l-industriji tal-moda u tal-lussu: SWD(2012) 286 (ĠU C 198, 10.7.2013, p. 39).

⁽²⁾ Ara wkoll l-Opinjoni orizzontali u tematiċi tal-KESE, fost l-oħrajn: ĠU C 110, 9.5.2006, p. 34; ĠU C 108, 30.4.2004, p. 68; ĠU C 51, 17.2.2011, p. 43; ĠU C 181, 21.6.2012, p. 35; ĠU C 44, 11.2.2011; ĠU C 198, 10.7.2013, p. 14; ĠU C 110, 9.5.2006, p. 1; ĠU C 44, 11.2.2011, p. 75; ĠU C 451, 16.12.2014 p. 64; ĠU C 191, 29.6.2012, p. 18; ĠU C 230, 14.7.2015, p. 47.

⁽³⁾ Ara l-istudju tal-British Council: “Mapping the creative industries: a toolkit”, http://creativeconomy.britishcouncil.org/media/uploads/resources/mapping_the_creative_industries_a_toolkit_2-2.pdf

⁽⁴⁾ ĠU C 51, 17.2.2011, p. 43.

⁽⁵⁾ Konsulenti TERA, “The Economic Contribution of the Creative Industries to EU GDP and Employment”, 2014.

⁽⁶⁾ P7_TA (2013)0227 punt 11.

⁽⁷⁾ ĠU C 198, 10.7.2013, p. 39.

- il-festivals tal-opri u t-teatru,
- is-settur Ewropew tal-komiks affettwat hażin mill-piraterija,
- l-attivitajiet ta' produzzjoni awdjoviziva għall-kanali tat-televiżjoni pubblika f'xi każijiet kellhom tnaqqis sinifikanti fil-baġits.

3.1.2. Id-*data* statistika tal-Eurostat għall-perjodu 2009-2013 tikkonferma tnaqqis fl-għadd ta' impjegji f'setturi bħal dak tal-pubblikazzjoni fi Franza (146 000 impjegat fl-2009 u 112 000 fl-2013) u l-attivitajiet ta' programmar u ta' ffilmar fil-Polonja (25 000 impjegat fl-2009 u 19 600 fl-2013).

3.1.3. Madankollu, skont rapport mill-Fondazzjoni Ewropea għat-Titjib tal-Kondizzjonijiet tal-Għajxien u tax-Xogħol f'Dublin ("Arts, Entertainment and Recreation: working conditions and job quality")⁽⁸⁾, l-impjegji fis-settur tal-arti, id-divertiment u r-rikreazzjoni żdied bi fteit fl-UE bejn l-2010 u 2012: + 2%. F'xi Stati Membri, il-proporzjon ta' haddiema f'dawn is-setturi huwa ferm oġhla mill-medja Ewropea (1,6 % tal-popolazzjoni attiva): fir-Renju Unit u l-Estonja bi 2,6 %, fl-Iżvezja bi 2,5 % (14 % tal-intrapriżi u 8 % tal-PDG) u l-Latvja bi 2,3 %

3.2. *L-arkittettura tal-programm "Ewropa Kreattiva 2014-2020" li tqajjem mistoqsijiet dwar il-finanzjament u r-rappreżentazzjoni lokali*

3.2.1. Il-htieġa li l-intrapriżi tal-industrija kreattiva jfittxu finanzjament toriġina mid-diffikultà tagħhom biex jiżviluppaw mudelli ta' dhul li jippermettulhom li jiġbru l-valur. Il-gwida tal-SMEs fit-tfassil ta' mudelli ta' negozju u mudelli ta' dhul biex johlqu u jiġbru l-valur, tagħmilhom inqas dipendenti fuq is-sussidji pubbliċi.

3.2.2. Fil-passat, il-KESE esprima d-dubbi tiegħu dwar il-facilità finanzjarja l-għdida mfassla għall-SMEs u operaturi oħra biex ikollhom aċċess aktar faċli għall-finanzjament. In-nuqqas ta' għarfien espert fil-qasam kulturali tal-Fond Ewropew tal-Investment (FEI) gie enfasizzat⁽⁹⁾. Madankollu, din hija l-awtorità responsabbli milli tiżgura l-garanzija settorjali ta' EUR 121 miljun.

3.2.3. Skont il-programm "Ewropa Kreattiva", din il-garanzija għandu jkollha effett ta' lieva ta' 5,7 %, li twassal għad-disponibbiltà ta' madwar EUR 700 miljun għal proċedura ta' sejha għall-offerti u tippermetti l-għażla tal-korpi responsabbli biex tinbena l-kapaċità amministrattiva għall-facilità ta' Garanzija.

3.2.4. Id-diversifikazzjoni tal-mezzi finanzjarji tkun utli wkoll. Il-finanzjament kollettiv, inkluż fid-dimensjoni transkonfinali, jippermetti aċċess aktar faċli għall-finanzjament tal-proġetti u jnaqqas ir-riskju għall-investituri ("La Tribune", 11 ta' Frar 2014).

3.2.5. B'mod aktar ġenerali, dan iqajjem il-kwistjoni kollha tal-evalwazzjoni finanzjarja tal-assi intanġibbli. Il-Kummissjoni Ewropea tirrikonoxxi l-importanza ta' dawn l-assi intanġibbli iżda ma tissuggerixxi l-ebda metodu komuni ta' valutazzjoni tagħhom.

3.2.6. Nuqqas ta' rappreżentazzjoni lokali: l-għadd ta' uffiċċji tal-Ewropa Kreattiva huma minn 1 sa 4 għal kull Stat Membru, jew fil-belt kapitali jew f'belt kbira oħra. Dan it-tip ta' netwerk bla dubju mhuwiex biżżejjed sabiex jiggarrantixxi l-promozzjoni tal-programmi fir-reġjuni orjentati sew madwar l-IKK.

3.3. *L-adattament tad-drittijiet tal-proprjetà intellettwali għar-rivoluzzjoni diġitali*

3.3.1. Ir-riforma tad-Direttiva 2001/29/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill⁽¹⁰⁾ dwar id-drittijiet tal-awtur bħalissa qed tiġi diskussa fuq il-bażi ta' komunikazzjoni tad-19 ta' Mejju 2010 (COM(2010) 245 final, "Agenda diġitali għall-Ewropa"), bi kwistjonijiet diffiċli li jridu jiġu solvuti:

- Għandna bżonn ta' titlu uniku Ewropew dwar id-drittijiet tal-awtur?

⁽⁸⁾ http://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef1384en14.pdf

⁽⁹⁾ ĠU C 181, 21.6.2012, p. 35.

⁽¹⁰⁾ ĠU L 167, 22.6.2001, p. 10.

- id-drittijiet tal-awtur, eżistenti f'hafna forum differenti u kumplessi fil-livell nazzjonali, kif għandhom jiġu adattati għal forum ġodda ta' espressjoni kulturali?
- ahjar jekk it-tul ta' żmien tal-protezzjoni tad-drittijiet tal-awtur tkun armonizzata fuq livell Ewropew?
- il-legislatur anticipata r-rivoluzzjoni tal-printer 3D?

3.3.2. Kwistjoni diffiċli oħra tikkonċerna r-rimunerazzjoni għall-awturi u l-artisti/interpreti f'dak li għandu x'jaqsam mad-dhul iġġenerat mill-użu onlajn tax-xoghlijiet u l-wirjiet tagħhom.

3.3.3. Il-KESE jenfasizza l-htieġa għal sistema bilancjata ta' rimunerazzjoni ġusta u ekwa lid-detenturi kollha tad-drittijiet, b'mod partikolari dawk li johlqu l-kontenut, l-artisti u l-produtturi.

3.3.4. Huwa wkoll importanti li l-SMEs, l-intrapriżi żgħar hafna u l-mikrointrapriżi fl-industrija kreattiva u kulturali jiġu meġhuna biex jiproteġu d-drittijiet tal-proprjetà intellettwali tagħhom⁽¹¹⁾, partikolarment fis-settur tal-moda u d-disinn.

3.3.5. Barra minn hekk, il-KESE jistieden lill-Kummissjoni Ewropea biex tkun konsistenti f'dak li jikkonċerna r-reviżjoni tad-Direttiva 2000/31/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill⁽¹²⁾ dwar il-kummerċ elettroniku biex tinvolvi lill-partijiet interessati kollha (atturi/partijiet intitolati, hosts, muturi ta' ricerka, fornituri ta' soluzzjonijiet ta' pagament eċċ.) fil-ġlieda kontra l-piraterija.

4. Kummenti partikolari

4.1. *Htieġa urġenti għal incentivi territorjali*

4.1.1. Il-KESE jenfasizza li fil-fatt huwa fil-livell lokali li jibdeu, jew ma jibdeux, forum ta' kooperazzjoni. Huwa neċessarju li jiġi enfasizzat ir-rwol ewlieni tar-raggruppamenti kulturali, id-distretti kreattivi, il-postijiet fejn jiltaqgħu li jkunu aċċessibbli u mingħajr hlas ipprovduti mill-bliet u r-reġjuni kif urew bosta testimonjanzi (il-Wallonja, Rhône-Alpes) fis-smiġh tal-15 ta' Ġunju 2015. L-esperti tan-Netzwerk Ewropew, fir-rapport tagħhom dwar ir-reżiljenza tal-ikk, jikkunsidraw li l-politiki pubbliċi għall-promozzjoni tal-kultura u l-kreattività jidhru li għandhom impatt ikbar fil-livell sottonazzjonali⁽¹³⁾.

4.1.2. Il-programm annwali għall-implimentazzjoni tal-inizjattiva "Ewropa Kreattiva" jipprevedi li jalloka EUR 4,9 miljun lill-Uffiċċji tal-Ewropa Kreattiva. Madankollu, dawn l-uffiċċji huma f'it u jinsabu biss fi bliet kapitali jew bliet kbar, li ma jiggarrantixx bilfors l-ahjar lokalizzazzjoni fir-rigward tal-istabbiliment tal-atturi.

4.2. *Rispons neċessarju għas-sitwazzjoni kultant prekarja tal-ħaddiema atipici fl-ikk (bl-eskluzjoni tas-settur tal-lussu)*

4.2.1. Skont rapport tal-Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol (ILO) ta' Mejju 2014, dwar ir-relazzjonijiet industrijali fis-settur tal-midja u l-industrija kulturali⁽¹⁴⁾, hemm:

- 2,3 miljun impjegat fis-setturi tal-muntaġġ, il-produzzjoni tal-filmati u t-televiżjoni,
- 1,2 miljun ruh fis-settur tal-istampar u l-midja tal-pubblikazzjonijiet,
- miljun artist, nofshom jaħdmu għal rashom.

4.2.2. Fil-biċċa l-kbira ta' dawn il-professjonijiet, u speċjalment fis-settur tal-midja u l-kultura, l-impjeg atipiku kiber matul l-aħħar f'it għexieren ta' snin, minhabba n-numru dejjem jikber ta' kuntratti part-time u fuq terminu ta' żmien fiss, xogħol temporanju, xogħol ta' min jaħdem għal rasu u ekonomikament dipendenti.

⁽¹¹⁾ Ara l-opinjoni tal-KESE dwar "Lejn kunsens imġedded dwar l-infurzar tad-Drittijiet tal-Proprietà Intellettwali: Pjan ta' Azzjoni tal-UE" (ĠU C 230, 14.7.2015, p. 72).

⁽¹²⁾ ĠU L 178, 17.7.2000, p. 1.

⁽¹³⁾ <http://www.eenc.info/fr/eencdocs-fr/rapports/la-resilience-de-emploi-dans-les-secteurs-culturels-et-creatifs-sccs-pendant-la-crise/>

⁽¹⁴⁾ "Employment relationships in the media and culture sector" (Mejju 2014) http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/—ed_dialogue/—sector/documents/publication/wcms_240701.pdf

4.2.3. Il-KESE jappoġġa l-punti ta' kunsens adottati mill-ILO f'Mejju 2014⁽¹⁵⁾ u jikkonferma li l-prinċipji u d-drittijiet fundamentali fuq il-post tax-xogħol għandhom japplikaw għall-haddiema kollha fis-settur tal-midja u l-kultura, tkun xi tkun in-natura tar-relazzjoni tax-xogħol tagħhom. Dan jiddikjara li ċerti haddiema fis-settur tal-midja u l-kultura ma jibbenefikawx minn protezzjoni soċjali suffiċjenti (qgħad, irtirar, sigurtà soċjali...) u li kultant ir-rikors għall-esternalizzazzjoni u l-eżistenza ta' statuti differenti hafna fost il-haddiema atipici tal-IKK jistgħu jkabbbru r-riskji relatati mas-sigurtà u s-saħħa.

4.2.4. Il-KESE huwa favur negozjar kollettiv iktar b'saħħtu f'dawn l-oqsma differenti biex jitjiebu l-kundizzjonijiet tax-xogħol.

4.2.5. Il-KESE jitlob lill-Kummissjoni Ewropea tippreżenta "pakkett" leġislattiv ambizzjuż dwar il-mobilità, li jippermetti li jiġu solvuti b'mod adegwat il-problemi ta' mobilità ġewwa l-UE tal-professionisti tal-IKK u li jiffaċilita l-ghoti ta' vizi fil-qafas tal-iskambji mal-pajjiżi terzi.

4.3. *Bidliet antiċipati fl-ġħodod tal-edukazzjoni u t-taħriġ fis-settur tal-IKK*

4.3.1. Il-KESE diġà ġibed l-attenzjoni għall-htieġa li jiġi promoss għarfien akbar tal-industrija kreattiva fis-sillabi tal-iskjejjel u fit-taħriġ professjonali, f'konformità mal-kontenut tal-Karta Internazzjonali tal-Artiġjanat Artistiku⁽¹⁶⁾.

4.3.2. Huwa importanti li jiġi enfasizzat ir-rwol importanti tas-servizz pubbliku tat-televiżjoni u tar-radju bhala l-ewwel mezz għall-edukazzjoni kulturali u ta' xandir ta' kontenut letterarju, storiku jew artistiku.

4.3.3. Il-KESE jemmen ukoll li, fil-kuntest ta' mudelli kummerċjali li qed jinbidlu malajr marbuta ma' bidliet fid-drawwiet tal-konsumatur, huwa neċessarju li jiġu mgħallma l-ekonomija, l-immaniġġjar u l-istrateġija fit-taħriġ għall-professionisti fl-industrija kreattiva u kulturali. Il-manijers u l-intraprendituri fl-IKK għandu jkollhom aċċess ukoll għal dan it-taħriġ bhala parti mit-taħriġ vokazzjonali kontinwu.

4.3.4. Il-KESE diġà enfasizza f'bosta opinjonijiet dwar l-importanza tat-taħriġ sabiex l-għarfien rari tal-artiġjanat jiġi trasmess. Iżda dak li huwa dejjem aktar evidenti f'għadd ta' Stati Membri, hija d-diskrepanza li dejjem qed tikber bejn dak li hu kontenut tat-tagħlim u l-htijijiet tas-suq, li wassal biex xi atturi tas-soċjetà ċivili jinvolvu ruħhom permezz tal-holqien ta' istituti privati, jew implimentaw fil-qafas ta' shubija pubblika-privata korsijiet qosra (4 ġimgħat), prattici hafna, ikkonċentrati fuq senġha li tippermetti lil zġħażaġħ gradwati jew mhux gradwati li jkunu jistgħu jaħdmu malajr kemm jista' jkun.

4.3.5. Il-Kunsill Ewropew tal-Hiliet għas-setturi awdjovizivi u tal-ispettaklu live beda l-hidma tiegħu f'Novembru 2014. Il-KESE huwa interessat f'xogħlu billi għandu jwassal għal antiċipazzjoni aħjar tal-bżonnijiet fl-oqsma ta' taħriġ tal-bidu u kontinwu.

4.3.6. Il-KESE jqis li huwa importanti li, fi hdan dan il-qafas, l-imsieħba soċjali u l-Kunsill Ewropew tal-Hiliet ikunu involuti mill-qrib fil-hidma tal-ESCO⁽¹⁷⁾ (Klassifikazzjoni Ewropea ta' Hiliet, Kompetenzi, Kwalifiki u Impjiegi).

4.3.7. Il-KESE jitlob aktar sinerġija bejn l-aspett "Alleanzi tal-għarfien" tal-programme Erasmus+ u l-programm "Ewropa Kreattiva".

4.4. *Vigilanza għall-istrateġija tal-kompetituri globali tagħna*

4.4.1. Il-KESE jappella biex jitqiesu d-dimensjonijiet tas-settur kollha, jiġifieri l-impjiegi, il-kompetenzi, it-taħriġ, il-proprjetà intellettuali eċċ., minhabba l-importanza ekonomika tagħhom. Id-dimensjoni esterna għandha tkun inkorporata fin-negozjati bilaterali u multilaterali li għaddejjin. Fil-fatt, dawn il-prodotti u s-servizzi b'kontenut kreattiv u kulturali għoli jirrapprezentaw sehem dejjem jikber mill-esportazzjonijiet tal-UE. Il-prodotti ta' lussu jammontaw għal madwar 17 % tal-esportazzjonijiet totali tal-UE fl-2013, skont l-ECCIA.

4.4.2. Il-kunsiderazzjoni tan-natura speċifika ta' dawn l-industriji f'termini ta' kontenut jimplika li għandha tingħata aktar attenzjoni għad-drittijiet ta' proprjetà intellettuali u r-regolamentazzjoni tal-kummerċ elettroniku.

⁽¹⁵⁾ L-Organizzazzjoni Internazzjonali tax-Xogħol (ILO) GDFMCS/2014/7, Forum għad-djalogu dinji dwar ir-Relazzjonijiet tax-Xogħol fis-settur tal-midja u l-kultura, Ġinevra, 14-15 ta' Mejju 2014, Punti ta' kunsens.

⁽¹⁶⁾ Ara n-nota 4 f'qiegħ il-paġna.

⁽¹⁷⁾ Il-klassifikazzjoni ESCO tnediet mill-Kummissjoni Ewropea fl-2010. ESCO tagħmel parti mill-Istrateġija Ewropa 2020.

4.5. *L-iżvilupp ta' narrattiva attraenti dwar il-valuri tal-Unjoni Ewropea*

4.5.1. Il-valuri tal-UE għandhom jiġu promossi u mxerrda permezz ta' formats attraenti fuq il-midja soċjali.

4.5.2. Sejha għall-proġetti indirizzata lil min jieħu l-filmati, id-disinjaturi, l-artisti, il-mużiċisti, eċċ., tista' tiżviluppa f'kontenut ta' immaġni interessanti, li għalhekk jistgħu jiġu mxerrda sew fost iż-żgħażaġh.

4.6. *Il-qsim għandu jkun inkoraġġut*

4.6.1. Dan l-għan, li jimmira li jistabbilixxi u jiżviluppa sinerġiji bejn id-diversi industrijiet kulturali u kreattivi, huwa parti minn qafas kuncettwali tal-Kummissjoni Ewropea fil-Programm "Ewropa Kreattiva" ⁽¹⁸⁾.

4.6.2. Sehew esperjenzi speċifiċi inkoraġġanti hafna pereżempju bejn il-gastronomija, l-industrija diġitali u t-turiżmu, bejn l-arti u l-lussu u bejn il-kultura u t-turiżmu.

4.6.3. Dawn l-esperjenzi ta' fertilizzazzjoni reċiproka bejn IKK differenti u bejn IKK u industrijiet oħra spiss mhumiex applikati fuq skala industrijali, peress li huma bbażati fuq għarfien tal-karatteristiċi speċifiċi ta' kull settur.

4.6.4. Barra minn hekk, il-prattiki ta' fertilizzazzjoni reċiproka żviluppata mis-settur tal-IKK, grazzi għall-avvanzi teknoloġiċi (l-istampar 3D, l-istampar diġitali) jippermettu li jstimulaw l-iżvilupp ta' profili ta' xogħol immirat lejn il-holqien u l-innovazzjoni, vetturi ta' impjegji għall-gejjieni.

4.7. *Nużaw il-valur ekonomiku tal-wirt arkitettoniku*

4.7.1. L-UE għandha densità kulturali mill-aktar għolja fid-dinja bi 363 sit mid-981 sit naturali u kulturali tal-Unesco identifikati bħala patrimonju tal-umanità. Fil-fatt, jidher li l-flussi ta' turisti Indjani, Ċiniżi, Ġappuniżi jew mill-Istati Uniti jirriżulta prinċipalment mill-wirt kulturali rikk tagħna ⁽¹⁹⁾. Għandu jkun promoss kwalunkwe titjib tal-politika dwar il-viżi, fil-limiti tar-rekwiżiti ta' sigurtà stabbiliti mill-Istati Membri u l-pajjiżi terzi kkonċernati.

4.7.2. Madankollu, minhabba l-livell għoli ta' dejn f'għadd ta' Stati Membri partikolarment mogħnija b'monumenti arkitettoniċi – il-Ġreċja (17), Franza (39), l-Italja (47) jew Spanja (44) – hemm diffikultajiet fil-konservazzjoni u l-manutenzjoni ta' dan il-patrimonju. Billi din ir-rikkezza kulturali u arkitettonika Ewropea hija ta' benefiċċju kbir u tippermetti aktar żvilupp tat-turiżmu kulturali, il-Kummissjoni hija mitluba tfassal inventarju tal-istat attwali ta' manutenzjoni tas-siti Unesco li jinsabu fl-Unjoni Ewropea.

4.8. *It-twaqqif ta' Forum Ewropew ta' diversi partijiet interessati*

4.8.1. Il-KESE diġà għamel talba bhal din ⁽²⁰⁾. Il-Kumitat tar-Reġjuni jappoġġja u jitlob li jitwaqqaf Forum għall-Kreattività Ewropea ⁽²¹⁾. Dan il-Forum "ilaqqa' flimkien gruppi pubbliċi, privati u volontarji biex janalizzaw kif l-Ewropa tista' tapplika soluzzjonijiet kreattivi għal problemi lokali u Ewropej urġenti".

Brussell, is-16 ta' Settembru 2015.

Il-President
tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew
Henri MALOSSE

⁽¹⁸⁾ Ir-Regolament (UE) Nru 1295/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11.12.2013 li jistabbilixxi l-Programm "Ewropa Kreattiva" (2014 sa 2020) (ĠU L 347, 20.12.2013, p. 221).

⁽¹⁹⁾ ĠU C 44, 11.2.2011, p. 75.

⁽²⁰⁾ ĠU C 198, 10.7.2013, p. 39.

⁽²¹⁾ ĠU C 218, 30.7.2013, p. 7.